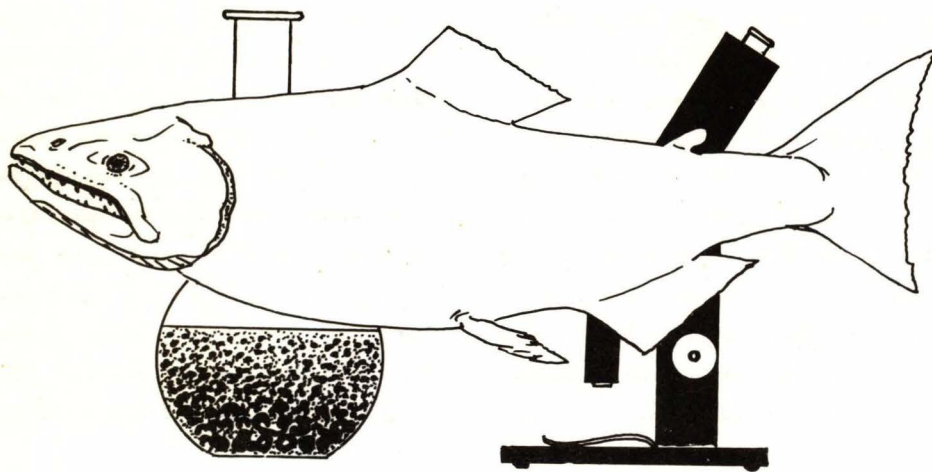

بحث و بررسی پیرامون علم دامپزشکی و تکثیر و پرورش آبزیان

منبع: Upjohn, vol.8 (1) 1-4. 1988

مترجم: دکتر مصطفی اخلاقی - دانشکده دامپزشکی شیراز

هرچند تکثیر و پرورش آبزیان دارای سابقه طولانی می باشد، لیکن پیشرفت علمی آن از قرن هجدهم آغاز و بعد از جنگ دوم جهانی توسعه فراوانی یافته است. در حال حاضر استفاده از آبهای موجود در جهت تولید گیاهان و جانوران (Aquaculture) عمدتاً به استفاده اقتصادی از ماهی محدود شده، بنحوی که پرورش ماهی بصورت یکی از مهمترین شاخه های این علم درآمده است.

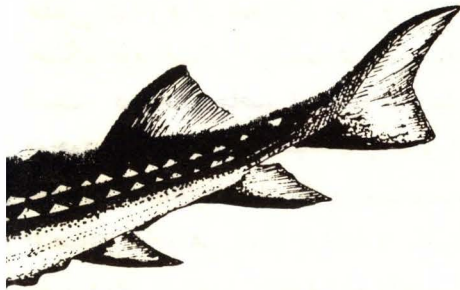
مهاجم جایگزین شده است که (این سیستم) بصورت اتوماتیک توزیع مواد غذایی را در محوطه قفس امکان پذیر میسازد. تسلط علمی پیرامون زیست شناسی و مهاجرت ماهی، راهنمای روشهای نگهداری ماهیان بصورت بسته تا زمان رشد آنها به اندازه بازارپسند همچنین نگهداری آنها بمنظور رهاسازی در دریا جهت جبران کمبود ذخائر صید گردیده است. تولیدمثل ماهیان بر اساس سیکل طبیعی جای خود را به روشهای پیشرفته کنترل تخم ریزی بوسیله ایجاد تغییر در میزان نور، تزریق هورمون و یا انتخاب ژنتیکی داده است. اما نقش واقعی و بالقوه یک دامپزشک در برخورد به این بحث چگونه است؟ قوانین بین المللی پیرامون کنترل بیماریهای دامی تأیید دامپزشک را در مورد ماهیان، نرم تنان و سخت پوستان صادراتی که بایستی بدون هیچ گونه آلودگی بلحاظ عوامل بیماریزا باشند را توصیه می نماید، در این مورد ایجاد ایستگاههای

آبزیان اصلاح خواهد شد. نهایتاً این حرفه در جهت تامین ۱۰٪ از کل ماهی تولیدی جهان می تواند سریعاً قابل توسعه و سودمند باشد. انواع جانورانی که بصورت مقایسه ای (جهت تکثیر و پرورش) مورد نظر قرار گرفته اند از سه رده، نرم تنان، سخت پوستان و ماهیها می باشند. این جانوران در محیط های آبی مختلف که شامل دریاها، آب های شیرین و لب شور دریاچه ها و رودخانه ها (در مناطق کوهستانی و جلگه ای) می باشد یافت می شوند. امروزه سیستم های متفاوتی که شامل ایجاد فضاهای محصور بوسیله نور و یا سایر وسائل در محیط های آبی، استخرهای خاکی و یا غیرقابل نفوذ سیمانی وجود دارند که بمنظور تکثیر و پرورش آبزیان مورد استفاده قرار می گیرد. روش های قدیمی ایجاد قفس های شناور بمنظور پرورش آبزیان بوسیله قفس های بزرگ با شبکه بندی مناسب و مقاوم در مقابل طوفانها، زنگ زدگی و حمله ماهی های

دلایل زیادی را برای شکوفائی تکثیر و پرورش آبزیان می توان بیان کرد. اولاً احتیاج روزافزون مواد غذایی برای جمعیت دنیا که نزدیک به پنج میلیارد را شامل می شود و مشکلات عمده کشورهای توسعه نیافته پیرامون این موضوع، در این مورد کشورهای پیشرفته صنعتی از چند دهه گذشته دست به توسعه کشت انواعی از آبزیان ماهی آزاد، خرچنگ دریائی، صدف و غیره زده اند بطوری که این خط مشی امتیازی برای اینگونه کشورهای ثروتمند بوده است. ثانیاً کم شدن صید در نتیجه هجوم ماهیگیران صید سنتی و نقص خط مشی حفاظتی دولتهای مختلف از منابع آنها همراه با بالا رفتن هزینه صیادی از اعماق دریاها می باشد که لزوم دست یابی به راههای جدید را یادآور می سازد. ثالثاً بیکاری ناشی از نقل و انتقال کارگران از حرفه صیادی و مکانیزه شدن بخش کشاورزی است که با بکارگیری بیشتر این نیروها در امر تکثیر و پرورش

با این دلائل جای تعجب نیست که دروس دوره دامپزشکی شامل درس پرورش تکثیر با جنبه‌های اختصاصی مربوط به آن مانند آسیب‌شناسی ماهی (Ichthyopathology) را شامل می‌گردد. در حال حاضر تعداد زیادی از دانشکده‌های دامپزشکی دارای بخش‌ها، گروه‌ها و یا انستیتوهای هستند که اختصاصاً بمنظور تربیت دامپزشکان آینده برای این مجموعه جذاب و امیدوارکننده که نیاز فراوان به تحقیقات پایه‌ای و گسترده را طلب می‌نماید فعالیت می‌کنند. ❀

چاره‌جویی نماید. بررسی سیکل حیاتی موجودات بمنظور حفظ تعادل اکوسیستم طبیعی استخرها توسط دامپزشکانی که دانش کافی در مورد وضعیت آب مزارع پرورشی (سموم ضد آفات نباتی، کودهای شیمیایی و غیره که معمولاً باعث آلودگی آبها می‌گردد) را دارند و همچنین اطلاعات پیشرفته پیرامون موجودات موثر جاندار و بی‌جان که ممکن است باعث آلودگی محیط گردند لازم است.

تحقیق پیرامون بعضی از اعمال فیزیولوژیکی و رفتار ذاتی خیلی از گونه‌ها می‌تواند بعنوان فاکتورهای زیست محیطی و بیولوژیک در شناخت پدیده‌های آلوده‌کننده محیطی برای دامپزشک فرصت‌های مناسب را ایجاد نماید. با توجه به توانائی‌های عملی دامپزشکان پیرامون علوم پایه بیولوژیک همراه با اطلاعات علمی در مورد پاتولوژی و تولیدمثل حیوانی، همچنین بهداشت و تکنولوژی مواد غذایی، برای افراد متخصص در سایر رشته‌ها مشکل خواهد بود که تسلط لازم بر اینگونه توانائی‌ها را داشته باشند.

قرنطینه نیز توصیه گردیده است. ممکن است لازم شود با بازرسی وضعیت بهداشتی از تقلباتی که در عرضه ماهیان انجام می‌شود جلوگیری گردد، و یا نظارت بر تهیه و عمل‌آوری نگهداری در سردخانه، انجماد، شور کردن و سایر روشهای نگهداری لازم باشد که بهرحال نقش دامپزشکان در این زمینه‌ها پوشیده نیست.

سیستم‌های متراکم و نیمه متراکم پرورش آبزیان زمینه‌ساز عفونتها و بیماریهای انگلی می‌باشند، فراتر از این فعال شدن عوامل بیماریزای فرصت‌طلب در اینگونه سیستم‌ها می‌باشد که مسئول ایجاد بیماریها بصورت ثانویه، بخصوص برای ماهیانی که در اثر حمل و نقل دچار استرس می‌گردند هستند. در پاره‌ای از موارد، عفونت‌ها ممکن است اختصاصاً به یک محل خاص داشته باشند که در این موارد بیشتر ماهیان در حال رشد و جوان را آلوده می‌سازند. حاصل اینگونه بیماری‌ها کاهش تولید و میزان بالائی مرگ و میر (در حدود ۵۰-۲۰٪) خواهد بود که دامپزشک لازم است مشکل را بررسی و

